

MAY - 2017
MCOMC206 (Sem - II)
Cost Accounting -II

Time : 3 Hrs.

Total Marks : 70

- સ્વીચ્છા : (1) બધા જ પત્રો ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુ દરશાવેલ આંક પત્રના ગુણ દરશાવે છે.

1 તમારી કંપનીની વાર્ષિક ઉત્પાદન શક્તિ 1,00,000 એકમોની છે. સામાન્ય રીતે ઉત્પાદન શક્તિનો ઉપયોગ 90 ટકા છે. પ્રમાણ સીમાંત ઉત્પાદન પડતર એકમદીઠ 11 છે. સ્થિરખર્ચ વાર્ષિક રૂ. 1,80,000 છે. સીમાંત વેચાણખર્ચ એકમદીઠ રૂ. 3 છે અને સ્થિર વેચાણ ખર્ચ વાર્ષિક રૂ. 1,35,000 છે. એકમદીઠ વેચાણકિંત રૂ. 20 છે. 30 મી જૂન 2016 ના રોજ પૂર્યા થતા વર્ષ દરમિયાન ઉત્પાદન 80,000 એકમોનું થયું હતું અને વેચાણ 75000 એકમોનું થયું હતું. તા. 30-6-16 ના રોજ આખર સ્ટોક 10,000 એકમોનો હતો. ખરેખર સીમાંત ઉત્પાદન ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન પ્રમાણ પડતર કરતાં રૂ. 17,500 વધુ થયો હતો.

૧૪

- (i) વર્ષ દરમિયાનનો નફો ગણી કાઢો.
(અ) સમાવેશી પડતર મુજબ (બ) સીમાંત પડતર મુજબ
(ii) નફનો તક્ષાવત કેમ ઉદ્ભબ્યો તે સમજાવો.

અધ્યાત્મ

મહેશચી કંપની તમને નીચે પ્રમાણો માહિતી પૂરી પાડે છે.

વર્ષ	પડતર રૂ.	નફો રૂ.
2015-2016	9,00,000	1,00,000
2016-2017	10,60,000	1,40,000

ગણતારી કરો.

- (1) નફ-જલ્દ્યાનો ગુણાતર
(2) સ્થિર ખર્ચ
(3) સમતૂર્ટ બિંદુ
(4) 2016-2017 ના વર્ષ માટે સલામતીનો ગાળો
(5) સ્થિરખર્ચમાં 25 % વધારો થાય ત્યારે નનું સમતૂર્ટ બિંદુ
(6) જ્યારે વેચાણ રૂ. 16,00,000 હોય અને સ્થિરખર્ચમાં 25 % વધારો થાય ત્યારે નફો કેટલો હશે.
(7) વર્ષ 2016-2017 ના સ્થિરખર્ચમાં 25 % વધારો થાય ત્યારે સલામતી ગાળો.

2 (અ) એક કંપની બે વસ્તુઓ 'M' અને 'N' નું ઉત્પાદન કરે છે. તેને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે. ૧૦

વ્યાપક કિમેટ	રૂ. 290	રૂ. 196
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ. 100	રૂ. 80
પ્રત્યક્ષ મજૂર કલાકો (કલાકનો મજૂરી દર રૂ. 1)	50	20
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	પ્રત્યક્ષ મજૂરી 80 %	પ્રત્યક્ષ મજૂરી 4રુ 80 %

(બ) હુકમાંથી લખો. 'ચાવીરૂપ પરિબળો.' ૪

અથવા

(અ) એક કંપની માટેની સુરેખ આયોજન સમસ્યા નીચે પ્રમાણે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ૭

$$\text{નફાનું મહામીકરણ } 3x + 4y$$

નીચેના અવરોધોને આધીન

$$\text{વિભાગ - 1 : } x \leq 60$$

$$\text{વિભાગ - 2 : } y \leq 50$$

$$\text{વિભાગ - 3 : } 2x + 3y \leq 200$$

$$\text{વિભાગ - 4 : } x + y \leq 80$$

$$\text{અને } x, y \geq 0$$

દરેક વિભાગના અવરોધો અને હેતુલક્ષી વિધેય સમજાવો.

(બ) સુરેખ આયોજનનો અર્થ અને તેનો ઉપયોગ જણાવો. ૦૭

3 ધ્વલ કંપની લિમિટેડના કામગીરીના પરિણામો નીચે મુજબ છે. ૧૪

વિગત	પેંડાશો		
	X	Y	Z
ઉત્પાદન ક્ષમતા (એકમાંમાં)	4000	10,000	12,000
એકમદીઠ વ્યાપક કિમેટ (રૂ.માં)	80	150	170
એકમદીઠ નફા (નુકશાન) (રૂ.માં)	6	26	24
એકમદીઠ પડતર (રૂ.માં)	86	124	146
એકમદીઠ પડતરની ફળવકૃતી :			
માલસામાન ખર્ચ	40	64	72
મજૂરી ખર્ચ	20	24	32
ચલિત ખર્ચ	14	18	22
સ્થિર ખર્ચ	12	18	20
ઉત્પાદન ક્ષમતા	20 %	40 %	40 %

પેદાશ X છેલ્લા ધડા સમયથી નુકશાન કરે છે. તેથી કંપની ધ્વાચ તેજું ઉત્પાદન બંધ કરવાનું વિચારણા હેઠળ છે. અને તેની ઉત્પાદન શક્તિ Y અને Z ખાતે સરખે છિસ્સે ફેરબદ્ધ કરવાનું વિચારેલ છે. આવતા વર્ષે નીચે પ્રમાણે ભાવ વધારો અપેક્ષિત છે.

વિગત	Y	Z
માલસામાન	10 %	10 %
મજૂરી	5 %	5 %
વચાણકમેતમાં વધારે.	2 %	2 %

સ્થિરખર્ચાંડાઓ અને ચલિત ખર્ચાંડાં કોણ વધાયે / ઘટાડો અપેક્ષિત નથી કંપનીને સંચાલકીય હિસાબનીશ તરીકે સલાહ આપો.

۲۶۴

- 3 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકની સમજૂતી આપો.

 - “બનાવવું કે ખરીદવું નો નિષ્ઠય”
 - “ભાડા પેટે ચખવું કે ખરીદવું”

(બ) એક કંપની એક યંત્ર માસિક રૂ. 2000 ના ભાડેથી મેળવી શકે છે. પરંતુ જો યંત્ર ખરીદવામાં આવે તો તેની ખરીદકિંમત રૂ. 1,00,000 છે. આ યંત્ર ફક્ત 8 વર્ષ કામ આપી શકશે. યંત્રના ઉપયોગી આયુધને અંતે તેના રૂ.12000 ઉપયોગ કરી શકાય છે. આ યંત્ર ખરીદવું છોય તો બેન્કમાંથી 10 ટકા વ્યાચે લોન લેવી પડે એમ છે. આજ નાણા જો ધંધમાં ઉપયોગમાં લેવામાં આવે તો 14 ટકા નફો મેળવી શકાય એમ. છે.

ઉપરના સંજોગોમાં યંત્ર ખરીદવું કે ભાડા પેટે ચખવું તે અંગે તમારે અભિગ્રાહ આપો.

୨୫୪୭

- (બ) સાધનો (યંત્રોની) પુનઃ સ્થાપના અંગેના નિર્ણયને અમલમાં મુક્તાં પહેલાં કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રખવી જરૂરી છે. તે સમજાવો.

4 નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

 - (૧) જરૂરી સમયે જ (જિત) અભિગમનનો અર્થ અને તેના ઉકેશો સમજાવો.
 - (૨) જીવનચક પડતર પદ્ધતિ એટલે શું ? તેના તબક્કાઓ સમજાવો.
 - (૩) લક્ષ્યાંક પડતર પદ્ધતિ એટલે શું ? તેની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો.
 - (૪) બગાડનાં ઉદ્ભબ સ્થાનો કયા છે ?

- ૫ દર્દક પ્રક્રિયા માટે આપેલા વિકલ્પો પેંડી શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ પસંદ કરો. (કોઈપણ સાત) ૧૪

(૧) કદ પદ્ધતિમાં આપુર સ્ટોકના મૂલ્યાંકનમાં ઉત્પાદનના સ્થેર ખર્ચ ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે ?

(અ) સમાવેશી પડતર પદ્ધતિ (બ) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ

(ક) સંબંધિત પડતર પદ્ધતિ (૩) રિપોર્ટ બધી

